

завжди відповідає встановленим вимогам і є дуже дорогою. В цьому плані заслуговують на увагу нові трактори та комбайни вітчизняних заводів, які за своїми характеристиками не поступаються аналогічним зарубіжним маркам і в той же час у 2-3 рази дешевше, що в сучасних умовах дуже важливо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2002 рік / Миколаївське обласне управління статистики; Під загальним керівництвом В.З.Жеребецького; стор. - 570; Вих. № 08-181; 10.07.2003 р.

2. Сільське господарство Миколаївщини. Статистичний збірник. - Миколаїв, 2002 р.

3. Населення і трудові ресурси села: Навч. Посіб. / За ред П.Т. Саблука, М. К. Орлатого. - К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2002. - 277 с.

УДК 631.1

СТАН ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.В.Гончаренко, кандидат економічних наук, доцент

А.В.Ключник, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

Проблема іноземних інвестицій є однією з головних для України і, зокрема, Миколаївської області, оскільки саме інвестиції, за досвідом країн з розвинутою ринковою економікою, істотно впливають на становлення ринкових відносин, є основою економічного росту, сприяють інтеграції національних ринків у світову економіку більш ефективно, ніж це можна було б досягти самостійно через традиційні торгові потоки.

Слід вказати, що іноземні інвестиції ми розглядаємо як види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні.

Іноземні прямі інвестиції — це інвестиції, що передбачають довгострокові взаємовідносини, які відображають тривалу зацікав-

леність іноземного інвестора в резидентському підприємстві в економіці країни, яка не є країною інвестора. Прямий інвестор здійснює суттєвий вплив на управління підприємством-резидентом.

Метою нашої роботи є вивчення сучасного стану залучення іноземних інвестицій до аграрного сектору Миколаївської області.

Сьогодні світова практика свідчить, що необхідною умовою економічного розвитку є стан, при якому частка інвестицій у ВВП складає 19-25%. Дослідження багатьох вчених доводять, що протягом останніх років в Україні спостерігається пошкваллення інвестиційної діяльності, однак досягти бажаного рівня інвестування поки що не вдається, про динаміку інвестування за останні роки свідчать дані таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка інвестицій в основний капітал в Україні

Показники	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.
Валовий внутрішній продукт (у фактичних цінах), млн.грн.	130442	170070	201927	216264
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн.грн.	17600	23600	32600	35501,4
Частка інвестицій у ВВП (у фактичних цінах), %	13,4	13,8	16,1	16,4

Як бачимо, відбувається стійке збільшення, за роками, надходження інвестицій в Україну. На Миколаївщині також спостерігається тенденція поступового збільшення загального обсягу іноземних інвестицій. Наприклад, тільки протягом останніх трьох років його приріст склав 29 млн. дол. США.

Відбувається також щорічне збільшення показника обсягу інвестицій на душу населення, хоча він залишається низьким і складає 150 дол. США у той час, коли в Угорщині, Чехії, Естонії – понад 2 тис. дол. США.

Порівняно з іншими регіонами України за обсягами іноземних вкладень наша область посідає 10 місце.

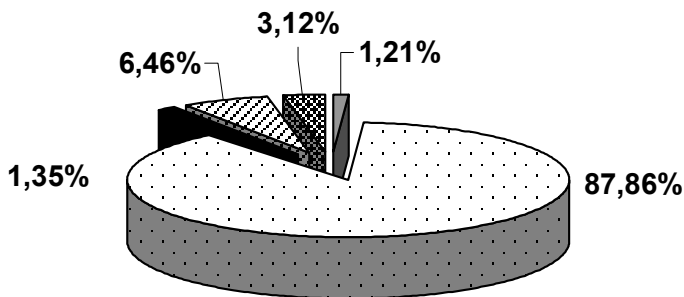
Збільшення загальних обсягів іноземних інвестицій в область відбувається завдяки надходженням капіталів з дальнього зарубіж-

жя, обсяги ж вкладень з країн СНД та Балтії залишаються незмінними. Найбільшими країнами-інвесторами є Кіпр, Нідерланди, Віргінські острови, Молдова, Франція, Туреччина, Литва.

На жаль, кошти по області розподілені занадто нерівномірно. Майже 81% іноземних інвестицій сконцентровано в м. Николаєві. У сільській місцевості залучено лише 15,2% іноземного капіталу, в такі райони як Жовтневий, Березанський, Николаївський, Первомайський райони. В інших 15 районах їх зовсім немає.

За сферою діяльності близько 35% підприємств з іноземними інвестиціями займаються виробничою діяльністю, 25% — торговельно-посередницькою, 4% — будівництвом. Найбільш привабливими для іноземних інвесторів залишаються підприємства переробної промисловості, до яких були здійснені вкладення капіталів з 18 країн світу, у тому числі з 12 країн — до підприємств харчової промисловості та переробки сільськогосподарської продукції.

Галузевий розподіл іноземних інвестицій подано на рис.1.

- сільське господарство, мисливство та лісове господарство
- добувна та обробна промисловість
- інші види
- ▨ транспорт
- ▩ оптова та роздрібна торгівля

Рис. 1 Структура надходжень прямих іноземних інвестицій в економіку Николаївської області за видами економічної діяльності за перше півріччя 2003 року.

Як бачимо, найменшу частку прямих іноземних інвестицій (1,21%) залучено в аграрний сектор, тоді як загальні обсяги виробництва якого в області складають 51%.

Сьогодні, на нашу думку, і в державі, і в області зроблено немало для інвестиційної привабливості сільськогосподарської галузі: приватизовано землю, створено приватні структури, запроваджено вільну оренду землі та майна, введено помірний фіксований податок і низьку орендну плату, та і вартість робочої сили — цілком конкурентоспроможна. Але масовий інвестор не йде в аграрний сектор як Миколаївщини, так і України в цілому.

З переліку країн, який визначено виходячи з найбільших обсягів інвестицій, що здійснені в економіку області, лише три країни здійснюють прямі інвестиції в сільське господарство станом на 01.07.03: Литва — 6,58 тис. дол. США, Франція — 76,50 тис. дол. США, Туреччина — 1396,25 тис. дол. США.

Основними інвесторами в АПК України є фірми Нідерландів, США, Великобританії, Кіпру, Швейцарії, Німеччини та Ліхтенштейну. Серед іноземних фірм — інвесторів, які досить активно здійснюють інвестування в аграрний сектор України, можуть назвати “Монсанто” і “Коргілл” (США), “Даймлер-Бенц”, Головний кооператив “Раффазен”, “Агрево”, “Янкс” (ФРН) та ін.

Отже, поки що сільське господарство не належить до пріоритетних напрямів надходження інвестицій. У 2002 році його частка посідає в загальному обсязі інвестицій становила 5% в Україні (в Миколаївській області — 3,5%), у першому півріччі 2003р. — 4% (в Миколаївській області — 1,21%).

Так як харчова промисловість одержує сировину від сільськогосподарства, то інвестиційна привабливість сільського господарства сьогодні більш проявляється через розвиток харчової та легкої промисловості. Частка харчової промисловості та переробки сільськогосподарських продуктів — в межах 16% по Україні, і 19,40% в Миколаївській області

За даними офіційної статистики, в цілому станом на початок 2003 року в АПК, починаючи з 1992 року, залучено 970,3 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, а в Миколаївську область,

починаючи з 1994 року по 1.07.03. – 16,24 млн. дол. США.

Такий стан іноземного інвестування сьогодні не задовольняє потреби регіону, тому слід збільшити надходження інвестицій, а основними перешкодами, на нашу думку, щодо покращання інвестиційного клімату аграрного сектору та економіки Миколаївської області і України в цілому є:

- нестабільність законодавства в державі, надмірний податковий тиск, неготовність більшості українських партнерів дотримуватися договірних зобов'язань, нечітка робота судової системи;
- відсутність в аграрних формуваннях та інших підприємствах інвестиційних проєктів, що відповідають міжнародним стандартам;
- недостатня активність та професійна підготовка представників ділових кіл області в процесі розробки, просування власних інвестиційних проєктів на міжнародний інвестиційний ринок;
- відсутність інформації щодо інвестиційного потенціалу області у потенційних іноземних інвесторів.

На поліпшення інвестиційного клімату були спрямовані зусилля Уряду та Президента. Так, на виконання Указу Президента України від 7 липня 2003 року № 580 “Про додаткові заходи щодо залучення іноземних інвестицій в економіку України” та виконання заходів, передбачених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2002р. №440-р в частині лібералізації ділової активності та створення ефективного конкурентного середовища; удосконалення податкової системи в АПК; забезпечення прозорості процедури прийняття рішень органами виконавчої влади; розвиток корпоративного управління; поліпшення інвестиційного клімату в процесі приватизації; пошук стимулів для запровадження довгострокового банківського кредитування.

В області також розроблено заходи щодо покращання інвестиційного клімату. Так, у 2003 році була прийнята Програма залучення іноземних інвестицій в Миколаївську область на 2003-2005 роки та Програма соціально-економічного розвитку Миколаївської області на 2000-2010 роки. Реалізація намічених заходів сприяє підвищенню ефективності економіки області в цілому та сільського господарства зокрема.